

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 20. sjednici, održanoj 20.07.2015. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

Prima se na znanje Informacija o mogućnostima saniranja akumuliranog deficita Zeničko-dobojskog kantona.

II

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/15.
Datum, 20.07.2015. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:
1x Svim ministarstvima/upravama,
1x a/a.

**ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
MINISTARSTVO FINANSIJA**

**INFORMACIJA O MOGUĆNOSTIMA SANIRANJA
AKUMULIRANOG DEFICITA ZENIČKO-DOBOJSKOG
KANTONA**

Zenica, juli 2015. godine

I. UVOD

Akumulirani deficit Budžeta Zeničko-dobojskog kantona na dan 31.12.2014. godine iznosi 89.404.138 KM.

U periodu 2008. do 2014. godine zabilježen je značajan porast rashoda koji nije pratio trend ostvarenja prihoda, jer je u posmatranom periodu zabilježen konstantan pad ostvarenja prihoda zbog opšte ekonomske situacije u BiH.

U skladu sa računovodstvenim propisima deficit jedne godine, odnosno akumulirani deficit se može sanirati samo u slučaju ostvarenja suficita tj. viška prihoda nad rashodima naredne godine, odnosno kreditnim zaduženjem u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i jemstvima F BiH („Službene novine F BiH“, broj 86/07, 24/09 i 45/10).

Zeničko-dobojski kanton poduzima mjere na sanaciji akumuliranog deficita, odnosno cilj je ostvarivati suficit. Prije svega akcent je na smanjenju rashoda. S tim u vezi Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Program mjera štednje čiji je prioritet restriktivna politika javne potrošnje sa čvrstim budžetskim ograničenjima, pojačana kontrola upotrebe budžetskih sredstava i usklađivanje budžetske potrošnje sa ostvarenjem prihoda, takođe je naloženo budžetskim korisnicima kod kojih postoje evidentirana nenaplaćena potraživanja (koncesije i dr.) da poduzmu sve zakonom propisane mjere na naplati istih, a sve u cilju ostvarenje suficita u narednim periodima radi pokrića akumuliranog deficita.

Do naprijed navedne situacije, došlo je prvenstveno zbog toga što je Zeničko-dobojski kanton prilikom raspodjele javnih prihoda doveden u neravnopravan položaj u odnosu na druge kantone, prevashodno Sarajevski kanton. Nadalje sa Federalnog nivoa u posljednjim godinama nametnute su obaveze kantonima kroz niz donešenih zakona, kao sto su:

1. Zakon o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 61/06, 27/08, 32/08),
2. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 9/10),
3. Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 46/10),
4. Okvirni Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 88/07),
5. Zakon o socijalnoj zaštiti i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), a raspored prihoda je ostao na istom nivou.

Potrebno je napomenuti da je nakon inicijative od strane Ministarstva finansija dostavljene Vladi Kantona, nakon provedene procedure, Skupština Zeničko-dobojskog kantona uputila Inicijativa za izmjenu Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14), čijim bi se donošenjem značajno povećali prihodi i Zeničko-dobojski kanton bi bio doveden u povoljniji položaj, koji bi omogućilo poslovanje sa suficitom, a time i stvorili uslovi za sanaciju akumuliranog deficita.

Naime, Zakon o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH kojim je uređena pripadnost javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH od svog usvajanja je nepravedan i štetan po građane Zeničko-dobojskog kantona, jer je članom 9. stav 2. pomenutog Zakona utvrđeno da formula za raspodjelu javnih prihoda za kantone u

Federaciji BiH sadrži ponder koji odražava posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo i isti iznosi 2, za Bosansko-podrinjski kanton ponder iznosi 1,8, za Posavski kanton 1,5 i za Kanton 10 1,1. Sve aktivnosti vođene prilikom donošenja Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH (faza nacrtu Zakona, javna rasprava, utvrđivanje prijedloga Zakona, amandmani na Zakon i dr.) nisu pružili odgovor šta se podrazumijeva pod pojmom „posebne rashodovne potrebe“. Definisanje pojma posebnih rashodovnih potreba omogućilo bi svim ostalim korisnicima javnih prihoda sa Jedinstvenog računa da, ukoliko imaju iste potrebe, na osnovu istih ostvare veće učešće u raspodjeli javnih prihoda, a što bi predstavljalo transparentniji način raspodjele javnih prihoda. Kriterij „posebne rashodovne potrebe“ nije utvrđen kao osnovni kriterij i nije mjerljiv za razliku od ostalih kriterija, te nije utvrđeno kako se isti izračunava.

Kao podloga za izradu ove informacije o raspodjeli javnih prihoda od indirektnih poreza po kantonima u Federaciji BiH u skladu sa postojećim kriterijima i ponderima, uz projekcije raspodjele po izuzeću pondera, koja daje relevantan uvid u projekcije stanja i načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini, kao i projekcije raspodjele uz izuzeće korištenih pondera. Korišteni podaci su pribavljeni od Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH (oktobar 2014.) i isti se odnose na projekcije.

II. RASPODJELA JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA, UZ PROJEKCIJE RASPODJELE PO IZUZEĆU PONDERA

Ukoliko bi se iz postojećih kriterija raspodjele javnih prihoda Federacije BiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) predviđenih za kantone, izuzela primjena pondera za 4 kantone (2,0 za Kanton Sarajevo, 1,8 za Bosansko-podrinjski kanton, 1,1 za Kanton 10 i 1,5 za Posavski kanton), primjenjivala bi se isključivo sljedeća 4 kriterija, određena Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH (“Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) (tabela 6.):

1. po stanovniku, prema kojem se raspoređuje udio od 57,00% ukupnih sredstava,
2. po km², prema kojem se raspoređuje udio od 6,00% ukupnih sredstava,
3. po učeniku osnovne škole, prema kojem se raspoređuje udio od 24,00% ukupnih sredstava i
4. po učeniku srednje škole, prema kojem se raspoređuje udio od 13,00% ukupnih sredstava.

Iznos od 1.201.269.009 KM javnih prihoda Federacije BiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga), raspoređuje se, kao i u prvom slučaju, na 684.723.335 KM po kriteriju stanovnika, 72.076.141 KM po kriteriju površine u km², 288.304.562 KM po kriteriju učenika osnovne škole i 156.164.971 KM po kriteriju učenika srednje škole.

Dobiveni pojedinačni iznosi u KM po osnovu sva 4 kriterija, koji se množe sa datim pokazateljem, i prema projekciji za 2015. godinu, a uz izuzeće pondera, iznose 293,00 KM po stanovniku, 2.760,51 KM po km², 1.450,00 KM po učeniku osnovne škole i 1.472,00 KM po učeniku srednje škole.

Primjer obračuna: ukupna suma javnih prihoda koja se raspoređuje po kriteriju stanovnika / ukupan broj stanovnika svih kantona = 293,00 KM (kriterij po stanovniku), odnosno $684.723.335 / 2.337.200 = 293,00$ KM

Tabela 1. Kriteriji raspodjele javnih prihoda u FBiH sa Jedinstvenog računa (nakon

otplate vanjskog duga) po postojećim kriterijama i uz izuzeće pondera, sa projiciranim iznosima za 2015.godinu

Kriterij	Iznos (KM)	Udio
Udio prihoda FBiH sa JR nakon otplate vanjskog duga iskoristen za kantone	1.201.269.009	51,48%
Kriteriji raspodjele za kantone prikazani kao udio u ukupnoj sumi sredstava		
Po stanovniku	684.723.335	57,00%
Po km ²	72.076.141	6,00%
Po učeniku osnovne škole	288.304.562	24,00%
Po učeniku srednje škole	156.164.971	13,00%
Izračuni suma dijela za sva 4 kriterija		
Suma dijela po stanovniku		293
Suma dijela po km ²		2.760,51
Suma dijela po učeniku osnovne škole		1.450,00
Suma dijela po učeniku srednje škole		1.472,00

III. KOMPARATIVNI PRIKAZ PROJEKCIJE RASPODJELE JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA SA I BEZ PONDERA

Komparativni prikaz načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, u skladu sa važećim zakonskim regulativama, kao i prikaz načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, korištenjem postojećih kriterija, ali bez pondera koji se koriste za četiri kantona (Kanton Sarajevo, Posavski kanton, Kanton 10 i Bosansko-podrinjski kanton), predstavljen je u narednoj tabeli. Ukoliko se navedeni ponderi ne bi primjenjivali, osigurala bi se znatno pravednija raspodjela prihoda od indirektnih poreza prema kantonima. Primjenom navedenog principa od 1.201.269.009 KM ukupnih prihoda od indirektnih poreza koji se raspoređuju kantonima, Zeničko-dobojskom kantonu bi u 2015. godini pripalo 203.457.676 KM odnosno 16,937% od ukupnih prihoda umjesto 169.291.806 KM odnosno 14,293%, što je za 34.165.870 KM više, odnosno za 85 KM više po stanovniku Zeničko-dobojskog kantona. Ukoliko je ovaj iznos razlike bio na približno istom nivou tokom svih prethodnih 9 godina primjene Zakona (2006.-2014.), moglo bi se zaključiti da je za navedeni period Zeničko-dobojskom kantonu pripalo za oko 307.000.000 KM manje javnih prihoda FBiH.

Tabela 2. Komparativni prikaz načina raspodjele javnih prihoda za kantone u FBiH sa ponderima i bez pondera

Raspodjela prihoda	Raspodjela prihoda sa ponderima				Raspodjela prihoda bez pondera				Razlika = prihodi bez pondera-ponderi sa prihodima	
	Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku		Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku		Po kantonima	Po stanovniku
Kanton	Udio prihoda	Iznos	Broj stanovnika	Iznos	Udio prihoda	Iznos	Broj stanovnika	Iznos	Iznos	Iznos
Unsko-sanski kanton	10,46%	125.651.426	287.621	437	12,53%	150.526.400	287.621	523	24.874.974	86
Posavski kanton	2,00%	23.972.010	38.960	615	1,60%	19.207.350	38.960	493	-4.764.660	-122
Tuzlanski kanton	16,91%	203.182.229	498.911	407	20,36%	244.622.297	498.911	490	41.440.068	83

Zeničko-dobojski kanton	14,09%	169.291.806	398.655	425	16,94%	203.457.676	398.655	510	34.165.870	85
Bosansko-podrinjski kanton	1,97%	23.628.605	32.428	729	1,31%	15.710.427	32.428	484	-7.918.178	-245
Srednjobosanski kanton	9,51%	114.271.699	253.149	451	11,41%	137.023.150	253.149	541	22.751.451	90
Hercegovačko-neretvanski kanton	8,42%	101.151.921	224.388	451	10,06%	120.844.053	224.388	539	19.692.132	88
Zapadno-hercegovački kanton	3,27%	39.243.189	81.570	481	3,91%	46.967.736	81.570	576	7.724.547	95
Kanton Sarajevo	29,56%	355.032.599	442.669	802	17,82%	214.037.344	442.669	484	-	-318
Kanton 10	3,82%	45.843.525	78.849	581	4,07%	48.872.578	78.849	620	140.995.255	39
UKUPNO	100,00%	1.201.269.009	2.337.200	514	100,00%	1.201.269.011	2.337.200	514	0	0

IV. ZAKLJUČAK

Tokom prethodnih devet godina primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) (2006.-2014.) za navedeni period Zeničko-dobojskom kantonu pripalo je za oko 307.000.000 KM manje javnih prihoda, tako da u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona ne bi bilo deficita, a iznos iznad kumuliranog deficita, cca. 218.000.000 miliona KM, bi se mogao iskoristiti za razvoj Kantona.

Uzimajući u obzir da u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu prihodi iznose 247.093.975 KM (bez kreditnog zaduženja), u slučaju očekivane izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, uz zadržavanje fiksnih rashoda na istom nivou i maksimalne uštede po ostalim pozicijama budžeta, bila bi ostvarena razlika između prihoda i rashoda u korist prihoda u iznosu najmanje 6.000.000 KM godišnje.

Cjelokupan iznos tako ostvarenog suficita, odnosno viška prihoda nad rashodima u narednim godinama, rasporedio bi se za pokriće deficita iz ranijih godina.